

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15027307	IES Isidro Parga Pondal	Carballo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua castelá e literatura	1º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	7
3.1. Relación de unidades didácticas	9
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	11
4.1. Concrecións metodolóxicas	45
4.2. Materiais e recursos didácticos	46
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	46
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	47
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	48
6. Medidas de atención á diversidade	48
7.1. Concreción dos elementos transversais	49
7.2. Actividades complementarias	51
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	51
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	53
9. Outros apartados	53

1. Introducción

A educación secundaria obrigatoria constitúe, xunto coa educación primaria e os ciclos formativos de grao básico, a educación básica.

A lei orgánica 3/2020, do 19 de decembro, no capítulo terceiro do seu título preliminar, define o concepto de currículo da ESO como o conxunto de obxectivos, competencias, contidos, métodos pedagóxicos e criterios de avaliación asociados a esta etapa e establece que devandito currículo debe estar orientado a facilitar o desenvolvemento educativo do alumno, garantindo a súa formación integral, contribuíndo ao pleno desenvolvemento da súa personalidade e preparándoo para o exercicio pleno dos dereitos humanos e dunha cidadanía activa e democrática na sociedade actual, sen que en ningún caso poida supoñer unha barreira que xere o abandono escolar ou impida o acceso e o exercicio do dereito de educación.

A ordenación e os ensinamentos mínimos da ESO, os aspectos básicos do currículo, así como outros aspectos da súa ordenación, tales como a avaliación, a promoción, a titulación, a atención á diversidade, a autonomía dos centros e os documentos ou informes de avaliación establécense no Real decreto 217/ 2022 do 29 de marzo . No capítulo I do título primeiro concréntanse, tamén, os obxectivos xerais e as competencias clave para a ESO.

Os obxectivos de etapa defínense como os logros que se espera que o alumno alcance ao finalizar a etapa; as competencias clave, como os desempeños que se consideran imprescindibles para que o alumno poida progresar con éxito no seu itinerario formativo e afrontar os principais retos e desafíos globais e locais.

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan conseguir os seguintes obxectivos:

- a. Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b. Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c. Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitarse a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitarse os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d. Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitarse a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e. Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f. Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g. Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h. Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i. Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- j. Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes a cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- k. Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- l. Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m. Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

n. Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes a comunidade lusófona.

Na LOMLOE distínguense oito competencias clave:

1. Competencia en comunicación lingüística (CCL)
2. Competencia plurilingüe (CP)
3. Competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñería (STEM, polas súas siglas en inglés)
4. Competencia dixital (CD)
5. Competencia persoal, social e de aprender a aprender (CPSAA)
6. Competencia cidadá (CC)
7. Competencia emprendedora (CE)
8. Competencia en conciencia e expresión culturais (CCEC)

A consecución dos obxectivos de etapa está vinculada á adquisición das devanditas competencias, de maneira que na lei actual poténciase a aprendizaxe a través delas, o que supón unha importante novidade respecto a a lei anterior. Ditas competencias caracterízanse porque varían ao longo do proceso educativo, dado que non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo un maior desenvolvemento de desempeño no seu uso; posúen un carácter transversal e integral, debido a que tampouco se asocian a unha área ou materia determinada, senón que deben abordarse desde todas as materias e por parte das diversas instancias que conforman a comunidade educativa, en calquera ámbito; e non existe entre elas ningún tipo de xerarquía nin pode establecerse unha correspondencia exclusiva cunha única materia ou ámbito, dado que todas concréntanse nas aprendizaxes das distintas materias ou ámbitos e, á súa vez, adquirense e desenvolven a partir das aprendizaxes que se producen no conxunto das mesmas.

As competencias clave aparecen recollidas no Perfil de Saída do alumnado ao termo do Ensino Básico e concréntanse nos chamados descritores operativos, os cales se definen como os desempeños propios de cada unha das competencias clave para a aprendizaxe permanente, que incorporan os coñecementos, as destrezas e as actitudes que o alumno debe adquirir e desenvolver ao final do ensino básico. A través deles é posible establecer a relación que existe entre as competencias clave e os obxectivos de cada materia.

No anexo II do Real Decreto 217/2022, do 29 de marzo, no apartado dedicado a Lingua castelá e Literatura, establécese que o eixo do currículo desta materia constitúeno as competencias específicas relacionadas coa interacción oral e escrita adecuada nos distintos ámbitos e contextos e en función de diferentes propósitos comunicativos, así como co fomento do hábito lector, a interpretación de textos literarios e a apropiación do patrimonio cultural. A reflexión explícita sobre o funcionamento da lingua brinda as ferramentas e a metalinguaxe necesarios para desenvolver a conciencia lingüística e mellorar os procesos de expresión, comprensión e recepción crítica.

A finalidade de Lingua castelá e Literatura, materia que é común nos catro cursos de Educación Secundaria Obrigatoria, oriéntase tanto á eficacia comunicativa como a favorecer un uso ético da linguaxe que poña as palabras ao servizo da convivencia democrática, a resolución dialogada dos conflitos e a construción de vínculos persoais e sociais baseados no respecto e a igualdade de dereitos de todas as persoas. Desta maneira, a materia contribúe ao desenvolvemento das competencias recollidas no Perfil de saída do alumnado ao termo do Ensino Básico.

O currículo desta materia, ao ter como meta o desenvolvemento da capacidade para interactuar de forma competente mediante a linguaxe nas diferentes esferas da actividade social, contribúe dun modo decisivo ao desenvolvemento de todos os aspectos que conforman a competencia en comunicación lingüística. Ademais, as habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación, aínda que se adquiren desde unha lingua, transfírense e aplican á aprendizaxe doutras. Esta aprendizaxe contribúe, á súa vez, a acrecentar esta competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

Apréndese a falar e a escoitar e a ler e escribir, para a interacción comunicativa, pero tamén para adquirir novos

coñecementos. A linguaxe, ademais de instrumento de comunicación, é un medio de representación do mundo e está na base do pensamento e do coñecemento. O acceso ao saber e á construción de coñecementos mediante a linguaxe relaciónase directamente coa competencia básica de aprender a aprender. Así mesmo, os contidos de reflexión sobre a lingua recollen un conxunto de saberes conceptuais (metalinguaxe gramatical) e procedimentais (capacidade para analizar, contrastar, ampliar e reducir enunciados mediante o uso consciente de certos mecanismos gramaticais, substituír elementos do enunciado por outros gramaticalmente equivalentes, usar diferentes esquemas sintácticos para expresa unha mesma idea, diagnosticar erros e reparalos, etc.) que se adquiren en relación coas actividades de comprensión e composición de textos e que se reutilizan para optimizar a aprendizaxe lingüística, é dicir, para aprender a aprender lingua.

Por outra banda, aprender a usar a lingua é tamén aprender a analizar e resolver problemas, trazar plans e emprender procesos de decisión, xa que unha das funcións da linguaxe é regular e orientar a nosa propia actividade. Por iso, a adquisición de habilidades lingüísticas contribúe a progresar na iniciativa persoal e espírito emprendedor e na regulación da propia actividade con progresiva autonomía.

A materia contribúe á competencia dixital ao ter como unha das súas metas proporcionar coñecementos e destrezas para a procura e selección de información relevante de acordo con diferentes necesidades, así como para a súa reutilización na produción de textos orais e escritos propios. A procura e selección de moitas destas informacións requirirá, por exemplo, o uso adecuado de bibliotecas ou a utilización de Internet; a realización guiada destas procuras constituirá un medio para o desenvolvemento da competencia dixital. A iso contribúe tamén o feito de que o currículo inclúa o uso de soportes electrónicos na composición de textos de modo que poidan abordarse máis eficazmente algunhas operacións que interveñen no proceso de escritura (planificación, execución do texto, revisión) e que constitúen un dos contidos básicos desta materia. Tamén poden contribuír ao desenvolvemento desta competencia o uso nesta materia dos novos medios de comunicación dixitais que implican un uso social e colaborativo da escritura e dos coñecementos.

A aprendizaxe da lingua concibido como desenvolvemento da competencia comunicativa contribúe decisivamente ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, entendidas como un conxunto de habilidades e destrezas para as relacións, a convivencia, o respecto e o entendemento entre as persoas. En efecto, aprender lingua é aprender a comunicarse cos outros, a comprender o que estes transmiten e a aproximarse a outras realidades. Por outra banda, a educación lingüística ten un compoñente estreitamente vinculado con esta competencia: a constatación da variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística e a valoración de todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e de representación. Tamén se contribúe desde a materia a esta competencia na medida en que se analizan os modos mediante os que a linguaxe transmite e sanciona prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo, co obxecto de contribuír á erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.

Dentro desta materia, a lectura, interpretación e valoración das obras literarias contribúen de forma relevante ao desenvolvemento dunha competencia en conciencia e expresións culturais, entendida como aproximación a un patrimonio literario e a uns temas recorrentes que son expresión de preocupacións esenciais do ser humano. A súa contribución será máis relevante en tanto se relacione o aprecio das manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas, como a música, a pintura ou o cine. Tamén se contribúe a esta competencia procurando que o mundo social da literatura (autores, críticos, acceso a bibliotecas, librerías, catálogos ou a presenza do literario na prensa) adquiera sentido para o alumnado.

Aínda que dun xeito moito máis secundario, a materia de Lingua Castelá podería contribuír ao desenvolvemento da competencia matemática e en ciencia e tecnoloxía a través da interpretación e explicación de gráficas, diagramas, etc.; o traballo con textos especializados do ámbito científico ou tecnolóxico; ou certas operacións de clasificación e estruturación da información. Por outra banda, a análise das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais implica o manexo do pensamento lóxico e a aplicación dun método rigoroso.

Os obxectivos da materia (competencias específicas) de Lingua castelá e Literatura da Educación Secundaria Obrigatoria supoñen unha progresión con respecto ás adquiridas na Educación Primaria. Partirase dun acompañamento guiado ata un progresivamente autónomo e incluírase maior diversidade e complexidade das prácticas discursivas. Nesta etapa a atención céntrase no uso da lingua nos ámbitos educativo e social, sublíñase o papel das convencións literarias e do contexto histórico na comprensión dos textos literarios, e outórgase un papel máis relevante á reflexión sobre o funcionamento da lingua e os seus usos

O primeiro dos obxectivos oriéntase ao recoñecemento da diversidade lingüística e dialectal da contorna, de España e do mundo co propósito de favorecer actitudes de aprecio á devandita diversidade, combater prexuízos e

estereotipos lingüísticos e estimular a reflexión interlingüística.

O segundo, terceiro, cuarto e quinto obxectivo refírense á produción, comprensión e interacción oral e escrita, incorporando as formas de comunicación mediadas pola tecnoloxía e atendendo aos diferentes ámbitos de comunicación: persoal, educativo, social e profesional. Así, as competencias específicas segunda e terceira relaciónanse coa comunicación oral; a cuarta, coa comprensión lectora; e a quinta, coa expresión escrita.

O sexto obxectivo da materia pon o foco na alfabetización mediática e informacional, pois a aprendizaxe da lectura, vinculado durante séculos case de maneira exclusiva coa lectura literaria, implica hoxe tamén navegar e buscar na rede, seleccionar a información fiable, elaborala e integrala en esquemas propios, etcétera.

O sétimo e oitavo obxectivo resérvanse para a lectura literaria, tanto a lectura autónoma como a lectura guiada na aula.

O noveno obxectivo atende á reflexión sobre a lingua e os seus usos. Por último, o décimo obxectivo, relativa á ética da comunicación, é transversal a todos os anteriores.

Para cada obxectivo da materia de Lingua Castelá e Literatura fórmulanse uns criterios de avaliación, asociados a uns contidos determinados (saberes básicos). Os criterios posúen un claro enfoque competencial e establecen o nivel de desempeño esperado na adquisición de cada un dos obxectivos; ademais, atenden tanto aos procesos como aos produtos lingüísticos resultantes, o que esixe o uso de ferramentas de avaliación variadas, e con capacidade diagnóstica e de mellora.

Os criterios de avaliación e os contidos organízanse en cinco bloques:

O bloque A. «As linguas e os seus falantes» inclúe os contidos relacionados co recoñecemento e respecto pola diversidade lingüística e dialectal, e correspóndese de maneira directa co primeiro obxectivo da materia.

Os bloques B e C. «Comunicación» integra contidos implicados na comunicación oral e escrita e a alfabetización mediática e informacional, vertebrados ao redor da realización de tarefas de produción, recepción e análise crítico de textos. Correspóndese, por tanto, cos obxectivos da materia 2, 3, 4, 5 e 6.

O bloque D. «Educación literaria» recolle os contidos e experiencias necesarias para consolidar o hábito lector, conformar a propia identidade lectora, desenvolver habilidades de interpretación de textos literarios e coñecer algunhas obras relevantes da literatura española e universal, estimulando a escritura creativa con intención literaria. Estes contidos teñen relación directa coas competencias específicas 7 e 8.

O bloque E. «Reflexión sobre a lingua» propón a construción guiada de conclusións sobre o sistema lingüístico a partir da formulación de hipótese, procura de contraexemplos, establecemento de xeneralizacións e contraste entre linguas, usando para iso a metalinguaxe específica. A mirada á lingua como sistema non ha de ser, por tanto, un coñecemento dado senón un saber que os estudantes van construíndo ao longo da etapa a partir de preguntas ou problemas que fan emerxer a reflexión sobre o funcionamento da lingua e os seus usos. Os saberes deste bloque correspóndense co noveno obxectivo da materia.

Contextualización.

Esta programación foi deseñada para aplicarse en 1º ESO no IES Isidro Parga Pondal, de Carballo (A Coruña).

A localidade na que se sitúa o Centro representa o principal núcleo de poboación dun concello que supera, a día de hoxe, os 30.000 habitantes. Carballo é a vila máis importante da comarca de Bergantiños. As súas boas comunicacións, o seu aceptable nivel de vida e a súa proximidade ás principais cidades da provincia - A Coruña e Santiago- converten o concello nun lugar atractivo para vivir e para traballar.

A maioría dos alumnos que acoden regularmente ao instituto procede de familias estruturadas, de mentalidade tradicional e de clase media-baixo. Aínda que se manexan con soltura nos dous idiomas cooficiais da comunidade autónoma, sente predilección polo galego, ao que consideran a súa lingua materna, polo que restrinxen o castelán ao ámbito educativo. Moitas das faltas de ortografía e unha boa parte dos problemas de comprensión e de expresión gramatical derivan, precisamente, do influxo que a lingua galega ten sobre o castelán nesta comarca.

O Centro conta coa seguinte oferta formativa:

- . Educación Secundaria Obrigatoria.
- . Bacharelato (nas modalidades de Ciencias e Tecnoloxía e Humanidades e Ciencias Sociais).
- . Formación Profesional: un ciclo formativo de grao superior da familia profesional de Informática: Administración de Sistemas Informáticos en rede.
- . Educación de Persoas Adultas: EBI, ESA: nivel I e II, 1º e 2º de bacharelato na modalidade de Ciencias e Tecnoloxía e materias comúns do Bacharelato de Humanidades e Ciencias Sociais.
- Aula Mentor.

O Departamento de Lingua Castelá e Literatura está composto por cinco profesores con destino definitivo no centro e unha profesora interina encargados, durante este curso 2023-24, da docencia nos seguintes niveis:

- Ana María Acción Carnero imparte Latín e Cultura Clásica en 3º da ESO, Lingua Castelá e Literatura en 1º de Bacharelato (A, B) e Reforzo de Lingua en 2º C e D da ESO.
- Eva Candia Pérez imparte clase en 3º A e nos grupos A,B,C e D de 1º ESO.
- María Romero Pedreira imparte o Ámbito Lingüístico e Social do PDC de 3º ESO. Ademais, ten asignados o resto dos grupos de terceiro (B, C e D) e o Reforzo de Lingua Castelá asociado a 1º D.
- María del Carmen Sanjurjo ten docencia na quenda de nocturno en 1º e 2º de Bacharelato de Adultos e tamén na ESPA I-II e na ESPA III-IV
- Carlos Turnes Rieiro compaxina o cargo de Xefe de Departamento co de profesor de Lingua Castelá e Literatura nos seguintes cursos: 1º E da ESO (incluído o Reforzo de Lingua), 2º C e D da ESO e 2º de Bacharelato (A e B).
- Soraya María Varela Vilanova imparte a materia de Lingua Castelá en todos os cuartos da ESO (A,B,C e D) e nos grupos A e B de 2º ESO. Encárgase, tamén, dos Reforzos de Lingua castelá asociados a estes dous grupos de segundo.

A presente programación elabórase no marco legislativo da LOMLOE (ley orgánica 3/2020, del 19 de decembro) e axústase ao decreto 156/ 2022, do 15 de setembro polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e da realidade plurilingüe e pluricultural de España, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas e as características das principais variedades dialectais do español, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos lingüísticos e valorar esta diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formarse unha opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos e participar en interaccións orais cunha actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais coma para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura, recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta a necesidades e intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio nacional e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permiten establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos de poder a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Nuevas rutas.	- O texto. Definición e clases segundo a súa finalidade e ou seu ámbito de uso. -O texto literario e os xéneros literarios. -A palabra. Definición. Palabras variables e invariables. Estrutura interna da palabra: lexema e morfemas (flexivos e derivativos) A formación de palabras. As palabras segundo o seu significado: sinónimos e antónimos; hiperónimos e hipónimos. Familia léxica, campo semántico e campo da experiencia. -Ortografía: a división en sílabas	12	12	X		
2	Nuestros referentes.	-A narración. Definición. Elementos da narración: o narrador, os personaxes, o tempo, o espazo e a acción narrativa. - O nome. Definición. Clases de nomes segundo o seu significado. O xénero e o número. - As regras de acentuación. Hiatos e diptongos.	11	11	X		
3	Calles y plazas.	-A descrición. Definición. Descricións obxectivas e subxectivas. Recursos lingüísticos da descrición. A descrición dun lugar.	11	11	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Calles y plazas.	<ul style="list-style-type: none"> - O adxectivo. Definición. O xénero e o número. A concordancia. Usos explicativos e especificativos dos adxectivos. Os graos do adxectivo: positivo, comparativo, superlativo. - O acento diacrítico. 	11	11	X		
4	¡Misión sostenible!	<ul style="list-style-type: none"> - O texto expositivo. Definición, características e estrutura dun texto expositivo. Clases de exposicións. - O texto argumentativo: o debate. - O texto dialogado. Tipos de diálogos: espontáneos e planificados; orais e escritos. - Os determinantes e os pronomes: clases e características. - O uso de maiúsculas e minúsculas. 	11	12		X	
5	Un mundo mejor	<ul style="list-style-type: none"> - Textos da vida cotiá e textos prescritivos: o aviso, a nota, a carta (o correo electrónico), as instrucións e as normas. - O verbo. A raíz ou lexema do verbo e as desinencias. O tempo, o aspecto e o modo verbal. Formas persoais e formas non persoais. - Ortografía: as letras g e j. 	11	12		X	
6	Nada es imposible	<ul style="list-style-type: none"> - Os textos xornalísticos: o xornal e a noticia. - Os textos publicitarios. Elementos verbais e elementos gráficos. - A conjugación verbal. As formas simples e as formas compostas. - Os verbos regulares e irregulares. - Ortografía: as letras b e v. 	11	12		X	
7	La conquista de la salud	<ul style="list-style-type: none"> - Os recursos literarios. Recursos fónicos e semánticos. - A poesía. O poema. A medida silábica dos versos. A rima. A estrofa. Clases de estrofas. O poema épico. - As palabras invariables: o adverbio, a preposición, a conxunción e a interxección. As locucións conjuntivas. - Ortografía: a h. 	11	11			X
8	El poder de la educación	<ul style="list-style-type: none"> - As narracións literarias: o mito, a lenda, o conto, a novela, a fábula, as memorias e o diario. - O enunciado. Definición e características. Frases e oracións. Clases de enunciados segundo a actitude do falante. - O sintagma nominal, adxectival, adverbial e preposicional. - Partes da oración: suxeito e predicado. - O núcleo do predicado. Verbos copulativos e predicativos. - Algúns complementos do verbo dentro do predicado: o CD, o CI e o CC. 	11	13			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	El poder de la educación	- Ortografía: as letras c,z, qu e k.	11	13			X
9	Un gran legado	- O teatro como texto e como representación. - Os grandes xéneros teatrais: traxedia, comedia e drama. - Os xéneros teatrais menores: o entremés e o sainete. - A variedade lingüística: variedades xeográficas (os dialectos), culturais (lingua culta, estándar e vulgar) e de uso (rexistro informal e formal). -As linguas de España: o castelán, o galego, o eúscaro ou vasco e o catalán. Outras linguas romances que se falan en España: o asturleonés e o aragonés. - Os signos de puntuación.	11	11			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Nuevas rutas.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	75
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, con coherencia, en diferentes soportes.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.	TI	25

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais , así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. <ul style="list-style-type: none"> - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. Escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscrites en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica. - Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes. - Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
2	Nuestros referentes.	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	85
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		
CA3.1 - Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo, axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes e utilizando de xeito eficaz recursos verbais e non verbais.	Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, con coherencia, en diferentes soportes.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, con coherencia, en diferentes soportes.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.5 - Formular xeneralización sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralización sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.	TI	15
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.

Contidos

- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura apoiada en paradigmas.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector.
- Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	Calles y plazas.	11

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	72
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertenza en función dos obxectivos da lectura.	Localizar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica		
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios, reelaborala e comunicala de xeito creativo adoptando un punto de vista crítico con relación aos principios de propiedade intelectual.	Organizar a información e integrala en esquemas propios.		
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Revisar os textos propios de maneira guiada consultando dicionarios, manuais e gramáticas.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, tendo en conta aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos con corrección gramatical.		
CA5.2 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e adoptando un punto de vista crítico e de respecto aos principios de propiedade intelectual.	Localizar e seleccionar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa pertinencia en función dos obxectivos de lectura.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sostible e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.	Adoptar hábitos de uso crítico e seguro das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.	TI	28
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.		
CA3.6 - Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre temas de interese personal		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuío literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA5.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisar os textos propios de maneira guiada, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.

Contidos

- Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
- Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante.
- Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
- Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscricións en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
4	¡Misión sostenible!	12

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	70
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e máis en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e máis en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		
		TI	30

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Iniciación á reflexión interlingüística.
- Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos.
- Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
 - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
 - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
 - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa.
- Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
 - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante.
 - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal.
 - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
 - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Contexto vinculado ás estratexias de produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
 - Elaboración de textos orais tendo en conta as compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos: canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.
 - Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
 - Participación en xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
 - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. Escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
 - Produción oral formal: planificación e procura de información, creación e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
 - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
 - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes. - Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados). - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
5	Un mundo mejor	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	75
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.	TI	25
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuío literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. <ul style="list-style-type: none"> - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversa. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Contexto vinculado ás estratexias de produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. <ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de textos orais tendo en conta as compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos: canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.

Contidos

- Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
- Xéneros discursivos do ámbito social: Producción de textos propios das redes sociais, e dos medios de comunicación. Etiqueta dixital.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura apoiada en paradigmas.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector.
- Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información

Contidos
- gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
6	Nada es imposible	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	79
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertenza en función dos obxectivos da lectura.	Localizar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		
CA3.1 - Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo, axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes e utilizando de xeito eficaz recursos verbais e non verbais.	Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, con coherencia, en diferentes soportes.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.		
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios, reelaborala e comunicala de xeito creativo adoptando un punto de vista crítico con relación aos principios de propiedade intelectual.	Organizar a información e integrala en esquemas propios.		
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Revisar os textos propios de maneira guiada consultando dicionarios, manuais e gramáticas.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, tendo en conta aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos con corrección gramatical.		
CA5.2 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e adoptando un punto de vista crítico e de respecto aos principios de propiedade intelectual.	Localizar e seleccionar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa pertinencia en función dos obxectivos de lectura.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		
CA2.5 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sostible e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.	Adoptar hábitos de uso crítico e seguro das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		
CA3.6 - Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre temas de interese personal.	TI	21
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuío literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		
CA5.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisar os textos propios de maneira guiada, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Iniciación á reflexión interlingüística.
- Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos.
- Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
 - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
 - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
 - Interpretación de xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Riscos de información interesada, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos textos icónico-verbais e multimodais.
- Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
 - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante.
 - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal.
 - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
 - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.
 - Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
 - Xéneros discursivos do ámbito social: Produción de textos propios das redes sociais, e dos medios de comunicación. Etiqueta dixital.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
 - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
 - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
 - Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado.
 - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
 - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
 - Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
 - Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.

Contidos

- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
7	La conquista de la salud	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.	PE	74
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade.		
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades deixando constancia da experiencia da lectura.		
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, consonte a configuración dos xéneros e subxéneros literarios.	Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra.		
CA4.7 - Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais en función de temas e linguaxe.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobres aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobres aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.	TI	26
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal.

Contidos

- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos, conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e consonte a paradigmas dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
8	El poder de la educación	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	PE	76
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e mais da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		
CA3.1 - Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo, axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes e utilizando de xeito eficaz recursos verbais e non verbais.	Realizar narracións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, con coherencia, en diferentes soportes.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade.		
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades deixando constancia da experiencia da lectura.		
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, consonte a configuración dos xéneros e subxéneros literarios.	Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra.		
CA4.7 - Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais en función de temas e linguaxe.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.	TI	24
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	. Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais , así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. <ul style="list-style-type: none"> - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. Escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado.

Contidos

- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura apoiada en paradigmas.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector.
- Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados, da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos, conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e consonte a paradigmas dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e co uso da terminoloxía sintáctica necesaria. Orde das palabras e concordancia.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
9	Un gran legado	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con atención especial ao galego e ao castelán, identificando as nocións básicas das linguas, tanto de España como as que forman os repertorios lingüísticos do alumnado, e contrastando algúns dos seus trazos en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Recoñecer as linguas oficiais de España.	PE	73
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da observación da diversidade lingüística da contorna.	Adoptar unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal.		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua e a manipulación a través da palabra, a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados.		
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os distintos códigos.	Comprender o sentido global, en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias precisas.	Comprender o sentido global e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade.		
CA2.7 - Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Identificar e reparar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		
CA2.8 - Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor.		
CA2.9 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e máis da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como os elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar os usos discriminatorios da lingua partindo da reflexión e máis da análise dos elementos lingüísticos utilizados.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios, reelaborala e comunicala de xeito creativo adoptando un punto de vista crítico con relación aos principios de propiedade intelectual.	Organizar a información e integrala en esquemas propios.		
CA3.6 - Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre temas de interese personal.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos, respondendo a diferentes propósitos de lectura.	Comprender e interpretar o sentido global e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos.		
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade.		
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades deixando constancia da experiencia da lectura.		
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, consonte a configuración dos xéneros e subxéneros literarios.	Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e paradigmas, a interpretación das obras lidas partindo da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra.		
CA4.7 - Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	Establecer, de xeito guiado, vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais en función de temas e linguaxe.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou anacos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, tendo en conta aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos con corrección gramatical.		
CA5.2 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e adoptando un punto de vista crítico e de respecto aos principios de propiedade intelectual.	Localizar e seleccionar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa pertinencia en función dos obxectivos de lectura.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Explicar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor utilizando o coñecemento explícito da lingua.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos utilizando unha metalinguaxe específica e consultando, de xeito guiado, dicionarios, manuais e gramáticas.	Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua partindo da observación, da comparación e da transformación de enunciados.		
CA2.5 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sostible e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.	Adoptar hábitos de uso crítico e seguro das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información.		
CA2.6 - Localizar, seleccionar e contrastar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertenza en función dos obxectivos da lectura.	Localizar de maneira guiada información procedente de diferentes fontes.		
CA3.2 - Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado, con actitudes de escoita activa e empregando estratexias de cooperación conversadora e cortesía lingüística.	Participar en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado de xeito activo e adecuado.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle e presentar un texto final coherente.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, segundo os aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica e gramatical.	Elaborar textos procurando a precisión léxica e a corrección ortográfica.	TI	27
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Revisar os textos propios de maneira guiada consultando dicionarios, manuais e gramáticas.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e para a procura de consensos, abarcando tanto o ámbito persoal coma o educativo e o social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos.		
CA4.1 - Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais informais con relación a obras literarias no traballo en equipo e mais en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e co lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación coloquial e cortesía lingüística.	Participar de xeito activo e adecuado en interaccións orais, así como no traballo en equipo, con relación a obras literarias.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentado as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisar os textos propios de maneira guiada, así como identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Observación da propia biografía lingüística e da diversidade lingüística do centro. As familias lingüísticas e as linguas do mundo. - As linguas de España: orixe, distribución xeográfica e nocións básicas. Diferenzas entre plurilingüismo e diversidade dialectal. - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise das compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado, distancia social entre os interlocutores, propósitos comunicativos e interpretación de intencións, canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. - Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Creación de secuencias textuais básicas, con especial atención ás narrativas e descritivas. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Interacción oral e escrita de carácter informal: tomar e deixar a palabra. Cooperación coloquial e cortesía lingüística. escoita activa, firmeza no discurso e resolución dialogada dos conflitos. - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de apuntamentos, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. <ul style="list-style-type: none"> - Uso coherente das formas verbais nos textos. Os tempos de pretérito na narración. Correlación temporal no discurso relatado.

Contidos

- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos básicos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función dos temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos, conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e consonte a paradigmas dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación das unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Aproximación á lingua como sistema e ás súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e o sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión entre os significados).
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e co uso da terminoloxía sintáctica necesaria. Orde das palabras e concordancia.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Nas clases combinaremos a explicación teórica de contidos a cargo do profesor coa realización de actividades por parte dos alumnos, tanto individualmente como en parellas ou en grupo.

Os principios metodolóxicos que rexen o proceso de ensinanza-aprendizaxe poden resumirse nos seguintes puntos:

A recorrencia e a simultaneidade de contidos ao longo da etapa. Deste xeito se combinan e se reiteran ao longo dos catro cursos da etapa obrigatoria os múltiples aspectos da lingua e da literatura: vocabulario, gramática, ortografía, análise e comprensión de textos... Para isto se propoñen exercicios que reforcen, repasen e amplíen todos os apartados e que potencien a reflexión sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se ten aprendido.

Unha metodoloxía que potencie o razoamento inductivo e que xunte o traballo individual e en grupo. Desta maneira, conseguiremos unha actitude activa e participativa por parte dos alumnos e tamén que sexan os propios adolescentes os que constrúan a súa propia aprendizaxe. Neste proceso o profesor actúa como guía e non como mero transmisor de coñecementos.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto Lengua y Literatura 1º ESO, editorial Anaya.
Proxecto dixital "Edudynamic", da editorial Anaya.
Canón de video e ordenador.
Libros de lectura.
Outros materiais: xornais, revistas, textos escritos da vida cotiá.

O libro de texto utilizado durante este curso académico será Lengua y Literatura 1. ESO da editorial Anaya. O libro incorpora "Edudynamic", un proxecto dixital que cobre todos os contidos do curso e que se adapta a calquera plataforma e dispositivo. Inclúe, ademais, un gran número de actividades e recursos dixitais, gamificación, vídeos, animacións, ligazóns externas, etc.

Así mesmo, botarase man cando sexa necesario daquel material audiovisual (canón de vídeo, ordenador para proxección de presentacións, etc.) que sirva para complementar e ampliar o estudo dos distintos contidos de cada unidade didáctica. Neste sentido tamén é moi importante a presenza doutros materiais na aula coma xornais, revistas e textos escritos da vida cotiá dos alumnos.

Será obrigatoria a lectura de tres obras literarias ao longo do curso. O profesor poderá propoñer, así mesmo, a lectura doutros textos adicionais por avaliación.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial enténdese como inicio do proceso educativo e ten funcións concretas, entre elas:

- Permite definir os coñecementos previos do alumnado, as súas competencias e necesidades.
- Define a intervención educativa que se desenvolverá co alumnado.
- Concreta as estratexias de aprendizaxe que o alumno utiliza, permitindo estratexias de ensino máis eficaces.
- Convértese nun referente para contrastar os avances obtidos ao longo do curso.

Así, na primeira quincena do curso realizarase unha proba de avaliación inicial na que se recolla información completa e pertinente sobre o alumnado: intereses, estilo de aprendizaxe, grao de adquisición das competencias claves, grao de desenvolvemento curricular adquirido. Esta proba terá elementos como os seguintes:

- a lectura de textos coa que poderemos detectar problemas que afectan á entoación, lectura expresiva, o respecto aos signos de puntuación, problemas de articulación dos distintos fonemas, rapidez e axilidade na lectura, etc.
 - probas de comprensión textual: o alumno deberá responder por escrito a unha serie de preguntas de dificultade variada sobre os contidos lidos.
 - probas de expresión oral: o alumno deberá resumir brevemente e en voz alta o texto que acaba de ler e facelo coas súas propias palabras, cun vocabulario correcto e unha boa organización do exposto.
 - probas de contidos gramaticais: ortografía, clases de palabras, sintaxe.
 - probas de contidos literarios: xéneros literarios, recursos retóricos, versos e estrofas, movementos literarios.
- Incluiremos algunha redacción para detectar as dificultades na elaboración de textos e na disposición das súas partes estruturais.

Tendo en conta os resultados desta avaliación inicial, poderán adoptarse diferentes medidas:

- Reforzo do traballo dos elementos non consolidados ou consolidados de forma deficiente.
- Orientación da metodoloxía e actividades en función dos resultados obtidos.
- Organización do grupo para atender as diferentes necesidades do alumnado.

-Desenvolvemento de medidas de atención á diversidade na aula ou en coordinación co Departamento de Orientación.

Os alumnos repetidores serán reforzados naqueles contidos nos que se detecten as súas carencias principais despois de elaborada unha avaliación inicial. Así mesmo, tamén se contemplarán actividades de ampliación e consolidación para aqueles casos nos que obtiveran avaliación positiva na materia o ano anterior, ou naqueles contidos que xa dominan por ser mateia de repaso neste curso académico.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	12	11	11	11	11	11	11	11	11	100
Proba escrita	75	85	72	70	75	79	74	76	73	75
Táboa de indicadores	25	15	28	30	25	21	26	24	27	25

Criterios de cualificación:

A cualificación global da avaliación será o resultado de ponderar os seguintes apartados:

EXAMES OU PROBAS ESCRITAS: Con carácter xeral, realizarase como mínimo un exame por avaliación sobre os contidos establecidos nesta programación. No caso de realizar dúas probas, a media de ambas suporá o 70% da nota final da avaliación.

OBSERVACIÓN DIRECTA: Valorarase o traballo diario, o interese do alumno pola materia, a actitude, a participación en clase, a boa presentación, limpeza e orde dos traballos, cadernos, etc.: 20%
Neste apartado terase en conta que a actitude do alumno se axuste ás normas de convivencia do centro; que acuda a clase co material, o utilice na aula e o conserve en bo estado; a presentación dun caderno pulcro, ordenado e con todos os exercicios feitos na clase.

LIBRO DE LECTURA: Destinarase un 10% da cualificación á lectura e axeitada asimilación e aproveitamento dunha obra literaria.

LECTURAS ADICIONAIS : O profesor propondrá unha lectura adicional por avaliación que pode sumar ata 0.5 puntos á cualificación final do trimestre (sexa esta aprobada ou suspensa). O obxectivo desta medida é potenciar o hábito de lectura entre os alumnos e fomentar a súa aproximación a todo tipo de xéneros. Por iso, calquera alumno, independente dos resultados obtidos no resto da probas realizadas durante o trimestre, poderá realizar esta actividade. Polo mesmo motivo, tampouco será obrigatorio que a lectura elixida polo docente posúa, necesariamente, carácter literario.

PENALIZACIÓNS POR FALTAS DE ORTOGRAFÍA: Descontarase 0,05 puntos por cada til incorrecto e 0,1 polas restantes faltas de ortografía, ata un máximo de 2 puntos. As correccións ortográficas repetidas penalizan como únicas. Tamén se terá en conta a presentación (limpeza, sangría, marxe...), coherencia e expresión empregada nas probas escritas podendo penalizarse ata un máximo de 1 punto.

NOTA DA AVALIACIÓN: A nota mínima, una vez feitas as medias e ponderacións pertinentes, que se establece como aprobado será un 5.

NOTA FINAL DE XUÑO: Será a media aritmética das tres avaliacións.

Criterios de recuperación:

A final de curso, os alumnos que non acaden o 5 como nota media, deberán facer a recuperación das avaliacións suspensas. No caso de non ter superado ningunha delas, terán que presentarse a un exame global de todo o curso.

Nos exames de recuperación de xuño só se terá en conta o exame realizado e non se incluírá ningunha obra de lectura.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Desde o Departamento, elaboraranse plans de reforzo individualizados para os alumnos coa asignatura pendente, tal e como se estipula na lei. O profesor que lle dea clase a estos alumnos será o encargado de efectuar o seguimento. Farao en coordinación co resto dos docentes que ese ano impartan a materia que o alumno ten suspensa.

Co obxecto de facilitarlles o estudo, os profesores de pendentes elaborarán boletíns de exercicios para cada curso. Estas tarefas, de repaso e de consolidación da materia, estarán inspiradas no propio modelo de exame e tratarán de adaptarse ás necesidades e ás capacidades de cada un deles. Estarán a disposición de todos os alumnos na Aula Virtual, aínda que serán os profesores encargados de realizar o seguimento quen se ocupara, persoalmente, de entregarlles durante o horario lectivo.

A realización destas tarefas será voluntaria. Sen embargo, os alumnos que decidan facelas e entregalas aos profesores para a súa posterior corrección, poderán ver recompensado o seu esforzo con ata 2 puntos no exame parcial de cada avaliación.

Ademáis, os alumnos da ESO contarán este ano coa posibilidade de asistir, de forma voluntaria, a clases de reforzo os venres pola tarde. As clases serán de corenta e cinco minutos, aproximadamente, e a súa periodicidade dependerá do número de alumnos que decidan asistir a elas e da posibilidade de formar grupos afíns.

A avaliación de pendentes efectuarase por medio dunha proba escrita. Haberá tres exames parciais de recuperación ao longo do curso, un por cada trimestre. A nota de cada avaliación corresponderase coa nota obtida en cada unha destas probas. Para recuperar a asignatura é necesario que o alumno consiga unha nota igual ou superior a 5 na media das tres avaliacións.

Os alumnos que teñan unha cualificación insuficiente poderán recuperar a a asignatura en xuño mediante un examen extraordinario, semellante ao do curso correspondente.

Os alumnos de 2º e de 3º da ESO terán, ademáis, a posibilidade de recuperar a materia suspensa aprobando a do curso actual. Neste suposto, a nota que figurará no seu expediente será a dun 5. Sen embargo, esta posibilidade só se contemplará naqueles casos nos que haxa evidencias de que o alumno non abandonou a asignatura e de que se presentou a todas as probas de pendentes.

O Xefe de Departamento será o encargado de examinar aos alumnos ao final de cada trimestre e de informar as familias, a través do Xade, dos resultados obtidos. As probas realizaranse dentro do horario lectivo, coincidindo con algunha das sesións que aquel dispón no seu horario para as labores de xestión e de coordinación do departamento.

Pola súa banda, os profesores encargados das pendentes serán os responsables de informar aos alumnos das datas dos exames. A corrección dos boletíns de exercicios e das probas escritas tamén lles corresponde a eles.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diversidade, desde o punto de vista metodolóxico, debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe e levar ao profesor a:

-Detectar os coñecementos previos dos alumnos ao empezar cada unidade. Aos alumnos nos que se detecte unha lagoa nos seus coñecementos, débeseles propor un ensino compensatorio, na que debe desempeñar un papel importante o traballo en situacións concretas.

-Procurar que os contidos novos que se ensinan conecten cos coñecementos previos e sexan adecuados ao seu nivel cognitivo.

- Identificar os distintos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e establecer as adaptacións correspondentes.

-Intentar que a comprensión do alumno de cada contido sexa suficiente para unha adecuada aplicación e para enlazar cos contidos que se relacionan con el.

A resposta educativa á diversidade, entendemos que ten como eixo fundamental o principio da individualización do ensino. Ante este reto, o noso proxecto parte dunha serie de criterios que detallamos:

- Combinamos traballos colectivos e individuais para que o alumnado coñeza a estrutura e as vantaxes duns e doutros.

- Contemplamos a finalidade práctica do ensino da lingua e dos diversos contextos culturais do alumnado, dende os máis próximos (o xornal) ata os que poidan resultarlle máis afastados da súa experiencia (os textos literarios)

- Os contidos están pensados para que o alumnado poida realizar un inventario dos coñecementos xa traballados que lle permita a adquisición de novas aprendizaxes.

- A maioría das actividades propostas para a adquisición das catro habilidades básicas (ler, escribir, falar e escoitar), e a axuda e a intervención do profesorado favorecen a avaliación formativa dos alumnos.

- Gran número de actividades facilita que nunha parte importante do tempo lectivo o profesorado poida establecer plans de traballo individual ou colectivo sobre contidos e problemas diversos (de ortografía, de gramática, de redacción...)

- No propio libro de texto distinguimos xa segundo a distribución dos temas o grado de complexidade de cada exercicio, determinando a súa consideración como actividade de esforzo, de repaso ou de ampliación. Os exercicios de repaso ou de consolidación dos coñecementos aseguran os contidos mínimos esixibles. As actividades de ampliación están pensadas para aqueles alumnos e alumnas que amosan un maior nivel. Os exercicios de reforzo irán dirixidos aos alumnos que non acaden os obxectivos mínimos. Loxicamente, a adscripción dun exercicio ou outro ao ámbito do reforzo, da ampliación ou da consolidación dependerá do tipo de alumnado, e será o profesor quen decidirá que exercicios son os máis convenientes para os distintos alumnos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - As tecnoloxías da información	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Formación estética	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsables	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.7 - A aprendizaxe dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, o respecto polos dereitos humanos.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - O uso dunha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas,	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero e o respecto mútuo e a cooperación entre iguais.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - A competencia dixital, o emprendemento e o fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9
ET.1 - Comprensión oral e escrita	X
ET.2 - Comunicación audiovisual	X
ET.3 - As tecnoloxías da información	X
ET.4 - Formación estética	X
ET.5 - Educación emocional e en valores	X
ET.6 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsables	X
ET.7 - A aprendizaxe dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, o respecto polos dereitos humanos.	X
ET.8 - O uso dunha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas,	X
ET.9 - A igualdade de xénero e o respecto mútuo e a cooperación entre iguais.	X
ET.10 - A competencia dixital, o emprendemento e o fomento do espírito crítico e científico.	X

Observacións:

A comprensión e expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e comunicación e a formación estética son parte integrante da materia, polo que están presentes en cada unha das unidades da programación.

A educación emocional e en valores, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsables, a aprendizaxe dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, o pluralismo político, a paz, o respecto polos dereitos humanos, o uso dunha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas, a igualdade de xénero, o respecto mutuo ou a cooperación entre iguais tamén serán tratados en tódalas unidades do libro, a través de actividades, charlas, debates, exposicións e textos literarios de creación persoal.

A competencia dixital, o emprendemento e o fomento do espírito crítico e científico traballaranse, especialmente, nas tarefas asociadas ás situacións de aprendizaxe.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Encontro cun escritor.	Conferencia ofrecida por un autor ou autora de reconecido prestixio que se celebrará no Centro a comezos do mes de marzo do 2023.		X	

Observacións:

O Departamento ten previsto organizar unha charla co escritor Fernando Lalana a comezos do mes de marzo. Previsiblemente, os alumnos deste curso asistirán a conferencia de Fernando Lalana, por ser o autor dunha das novelas que se propuxo este ano como posible lectura obrigatoria en 1º ESO.

Así mesmo, poderase organizar algunha saída ao teatro ou a asistencia a algunha proxección cinematográfica sempre e cando considere que é necesario ou interesante para a formación do alumnado, ben porque teña relación coa nosa materia ou porque teña relación cos temas transversais.

En ningún caso se realizará este tipo de actividades cando interfira no ritmo das clases ou supoña un problema en períodos claves da avaliación. Sempre será sometida cada proposta á avaliación polos membros do Departamento Didáctico de Lingua Castelá e Literatura e aprobada polo Consello Escolar.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Adecuación da actividade da aula á planificación da programación didáctica
Aplicación do concepto de avaliación continua na dinámica diaria da aula
Desenvolvemento da programación

Metodoloxía empregada
Presentación da información ao alumnado
Deseño e aplicación das actividades de aprendizaxe
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Organización da clase e recursos e materiais do alumnado
Medidas de atención á diversidade
Atención ao alumnado con dificultades de aprendizaxe e necesidades específicas de apoio educativo
Outros
Porcentaxes de aprobados e suspenso
Avaliación da práctica docente

Descrición:

Os indicadores de logro concíbense como un instrumento que permite a reflexión continua e a avaliación sobre a propia práctica docente. Propóñense os seguintes:

a) Adecuación da actividade da aula á planificación da programación didáctica:

- A actividade da aula é coherente coa programación didáctica.
- Organízanse actividades que favorezan a interacción e participación do alumnado no proceso de aprendizaxe e con conexión coa vida cotiá do alumno.
- Utilización de recursos variados.
- As actividades favorecen a reflexión, comunicación e investigación, combinando o traballo individual e grupal.

b) Presentación da información ao alumnado:

- A información preséntase con claridade e mediante o uso de variedade de recursos: audiovisuais, ordenadores, biblioteca?
- A información vai orientada á transmisión de coñecementos e á proposta de actividades que consoliden destrezas e favorezan a resolución de problemas.
- A metodoloxía favorece a interacción docente-alumno, a relación entre o alumnado, e a implicación de todo o grupo.
- A metodoloxía utilizada para presentar a información é coherente co establecido nesta programación.

c) Organización da clase e recursos e materiais do alumnado:

- Faise uso de distintas formas de agrupamento do alumnado en función da aprendizaxe en cuestión.
- Os materiais e recursos empregados son acordes ao nivel e idade do alumnado.

d) Deseño e aplicación das actividades de aprendizaxe:

- As actividades propostas permiten o desenvolvemento de destrezas de distinto tipo
- Aplícanse actividades globais nas que o alumnado pon en práctica o aprendido de forma máis analítica.
- A secuenciación de actividades é coherente e responde aos coñecementos do alumnado.
- Prográmanse actividades nas que se traballan as Competencias clave.

e) Atención ao alumnado con dificultades de aprendizaxe e necesidades específicas de apoio educativo:

- Detéctanse as dificultades do alumnado con aprendizaxes básicas non adquiridas.
- As actividades poden responder á diversidade de alumnado presente nas aulas.
- Préstase una atención individualizada ao alumnado con adaptacións curriculares.

f) Aplicación do concepto de avaliación continua na dinámica diaria da aula:

- Valoración das actividades diarias do alumnado.
- A avaliación das actividades contribúe á reflexión do alumnado sobre a súa aprendizaxe.

- Os procedementos e instrumentos de avaliación son pertinentes, suficientes e variados.
- Non se producen discordancias entre a situación de aprendizaxe e as situacións de avaliación.

Finalmente, terase en conta como indicador de logro para a avaliación da práctica docente:

- Porcentaxes de aprobados e suspensos.
- Desenvolvemento da programación.
- Grao de consecución no alumnado das competencias clave.
- Grado de consecución no alumnado dos criterios de avaliación asociados ao curso de 1º ESO.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación didáctica enténdese como un documento aberto que debe ser avaliado periodicamente e, se así procede, modificado, en orde a unha mellora continua. Para avaliar e, se é o caso, modificar esta programación didáctica utilizaranse os seguintes indicadores:

- Adecuación dos criterios de avaliación e dos contidos.
- Grao de consecución das competencias clave.
- Adecuación da secuenciación e da temporalización.
- Grao de cumprimento da temporalización.
- Adecuación dos materiais didácticos.
- Adecuación das actividades.
- Adecuación dos procedementos de avaliación.
- Adecuación dos criterios de cualificación.

Propostas de mellora

Nas reunións do departamento analizaráanse aqueles aspectos susceptibles de mellorar ou que sexa necesario modificar. Posteriormente, recolleranse na memoria anual e teráanse en conta á hora de elaborar a programación didáctica para o curso seguinte.

9. Outros apartados